

Jaunimo problemų sprendimo Pasvalio rajono savivaldybėje plano trumpas pristatymas

Jaunimo problemų sprendimo Pasvalio rajono savivaldybėje 2013–2018 metams planas parengtas įgyvendinant projektą „Integruotos jaunimo politikos plėtra“, finansuojamą pagal 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ įgyvendinimo priemonę VP1-4.1-VRM-07-V „Bendradarbiavimo tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių skatinimas“. Projektą įgyvendina Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Projekto tikslas – stiprinti valstybinį ir nevyriausybinių sektorių, dirbančių su jaunimu bei kurti, skatinti ir stiprinti bendradarbiavimo tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių formas.

Jaunimo problemų sprendimo Pasvalio rajono savivaldybėje 2013–2018 metams planas skirtas Pasvalio rajono savivaldybės valdžios, verslo ir visuomenės atstovams, formuojantiems jaunimo politiką Pasvalio rajone. Planu siekiama sukurti darnią aplinką ir prielaidas vystyti tęstinę jaunimo politiką, užtikrinant esamų priemonių plėtojimą, kylančių problemų sprendimą, naujų priemonių atsiradimą ir šių priemonių efektyvų veikimą, užtikrinant tarpžinybinį ir tarpsektorinį bendradarbiavimą bei sudarant palankias sąlygas formuotiis jauno žmogaus asmenybei integruojantis į visuomenės gyvenimą.

Dokumentas parengtas atsižvelgiant į ES jaunimo politikos strategijos, Europos jaunimo pakto, Lisabonos strategijos, Europos Komisijos Jaunimo politikos baltosios knygos, Jaunimo politikos pagrindų įstatymo, Nacionalinės jaunimo politikos plėtros programos, Pasvalio rajono plėtros iki 2014 m. strateginio plano ir kitų aktualių teisės aktų nuostatas. Rengiant planą, buvo remtasi Pasvalio rajono savivaldybės jaunimo problematikos tyrimu, Jaunimo politikos įgyvendinimo Pasvalio rajono savivaldybėje kokybės vertinimo ataskaita, Pasvalio rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pateikta informacija, Pasvalio rajono savivaldybėje suorganizuotų diskusijų su jaunimo organizacijų bei su jaunimu dirbančių organizacijų, savivaldybės ir jai pavaldžių institucijų ir kitais atstovų nuomone. Taip pat, naudotasi Lietuvos statistikos departamento, Juridinių asmenų registro, Pasvalio rajono savivaldybės administracijos ir kitų institucijų statistiniais duomenimis. Situacijos analizei atlikti pasitelkta PEST analizės technika, pateikiant politinių–teisinių, ekonominių, socialinių–kultūrinių bei technologinių veiksnių apžvalgą.

Plane išskirtos šios pagrindinės **jaunimo problemos**:

1. Jaunimo nedarbas.
2. Žalingi įpročiai.
3. Patyčios.
4. Lyderių stoka.
5. Šeimos įgūdžių ir vertybių trūkumas.
6. Laisvalaikio užimtumas.
7. Informavimo problemos.

Šioms problemoms spręsti siūlomos prioritetingos veiklos kryptys:

1. Laisvalaikio užimtumo ir neformaliojo ugdymo paslaugų prieinamumo jaunimui didinimas;
2. Jaunų žmonių kūrybiškumo, pilietiškumo, savanoriškos veiklos, verslumo skatinimas, pagalba integruotis į darbo rinką ir būti aktyviais visuomenės nariais;
3. Kokybiško jaunimo politikos programų ir priemonių planavimo, įgyvendinimo bei stebėsenos procesų užtikrinimas.

Prioritetinėms kryptims, tikslams ir uždaviniams įgyvendinti pasiūlytas priemonių planas, kuriame pagrindiniais vykdytojais ir partneriais yra pasiūlyti Pasvalio rajono

savivaldybės struktūros ir institucijos, savivaldybėje veikiančios institucijos, nevyriausybinės organizacijos, verslo įmonės bei jaunimo organizacijos, struktūros ir neformalios grupės, kurie tiesiogiai ar ne tiesiogiai prisideda prie savivaldybės jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo bei plane iškeltų problemų sprendimo.

**Jaunimo problemų sprendimo Pasvalio rajono savivaldybėje 2013–2018 metų plano
Priemonių plano įgyvendinimo gairės**

Priemonė	Įgyvendinimo gairės
1. Tikslas – užtikrinti formalaus ir neformalaus ugdymo įstaigų paslaugų kokybę, prieinamumą bei plėtoti paslaugų įvairovę ir kokybę	
1.1. Uždavinys – Pritaikyti rajono infrastruktūrą šeimų, vaikų ir jaunimo poreikiams.	
1.1.1. Plėsti dviračių takų infrastruktūrą, įrengti dviračių stovus ir/ar saugiam dviračių pastatymui pritaikytas vietas su jaunimu dirbančiose formalaus ir neformaliojo švietimo, kultūros, socialinėse įstaigose	Atrinkti tinkamiausias vietas, parengti ir įgyvendinti projektus siekiant įrengti darnų, erdvinį dviračių tinklą. Išsiaiškinti, kuriose formalaus ir neformalaus švietimo, kultūros, sporto ir socialinėse įstaigose dažniausiai lankosi jaunimas ir prie šių įstaigų įrengti dviračių stovus bei sudaryti sąlygas saugiam dviračių parkavimui.
1.1.2 Įgyvendinti būsto atnaujinimo, socialinio būsto plėtros, transporto restruktūrizavimo projektus, sudarančius palankias sąlygas jaunų žmonių ir jaunų šeimų gyvenimui, laisvalaikiui, fiziniam aktyvumui	Peržiūrėti ir prireikus keisti būsto atnaujinimo, socialinio būsto plėtros programas, parengti ir įgyvendinti projektus, sutvarkančius gyvenamąją aplinką taip, kad ji būtų palanki jaunų žmonių ir jaunų šeimų gyvenimui, laisvalaikiui, fiziniam aktyvumui.
1.1.3. Sutvarkyti esančias ir įrengti naujas atviras sporto aikšteles vietas bendruomenei ir jaunimui, renovuoti esančias ir įrengti naujas žaidimų aikšteles	Atrinkti tinkamiausias vietas seniūnijose, parengti ir įgyvendinti projektus.
1.1.4. Pritaikyti viešąsias erdves (parkus ir kt.) jaunimo laisvalaikiui ir aktyviam poilsiui	Atrinkti tinkamiausias vietas seniūnijose. Aptarti viešųjų erdvių įrengimo klausimus Savivaldybės jaunimo reikalų taryboje, atsižvelgiant į gautus pasiūlymus, parengti ir įgyvendinti projektus.
1.1.5. ES struktūrinių fondų lėšomis sutvarkyti veikiančias ir įrengti naujas poilsia vietas, pritaikant jas vaikų ir jaunimo vasaros poilsiui	Atrinkti tinkamiausias vietas seniūnijose. Aptarti poilsia viečių įrengimo klausimus bendruomenėse, VVG, Savivaldybės jaunimo reikalų taryboje. Atsižvelgiant į gautus pasiūlymus parengti ir įgyvendinti projektus.
1.2. Uždavinys – užtikrinti švietimo, kultūros, socialinių ir kitų įstaigų galimybes teikti kokybiškas jaunimo poreikius atitinkančias paslaugas	
1.2.1. Pagal poreikį keisti Savivaldybės biudžetinių įstaigų darbo laiką, siekiant, kad jis labiau atitiktų jaunimo poreikius	Aptarti neformaliojo švietimo, kultūros, kitų su jaunimu dirbančių įstaigų darbo laiką su vietos jaunimu, jaunimo organizacijomis, atsižvelgti į jaunimo nuomonę dėl įstaigų veiklos. Peržiūrėti įstaigų darbo laiką, pagal poreikį keisti įstaigų, jose dirbančių darbuotojų darbo laiką siekiant, kad jis labiau atitiktų jaunimo poreikius.
1.2.2. Tęsti švietimo įstaigų sporto ir kitos infrastruktūros pritaikymą jaunimo poreikiams	Inicijuoti ugdymo įstaigų sporto bazės panaudojimą ne pamokų metu, savaitgaliais ir mokinių atostogų metu jaunimo laisvalaikio poreikiams, pritraukiant jaunimo darbuotojus. Atlikti jaunimo poreikių bei juos atitinkančių ugdymo įstaigų sporto bazių analizę. Nustatyti, kurias iš jų tikslinga pritaikyti ir leisti naudotis jaunimui ne pamokų metu, savaitgaliais ir

	mokinių atostogų metu.
1.2.3. Kelti neformalaus ugdymo ir kitų įstaigų darbuotojų darbo su jaunimu kompetencijas.	Išsiaiškinti konkrečių mokymų poreikį. Suorganizuoti mokymus. Inicijuoti mokymus savivaldybės institucijų darbuotojams, dirbantiems su jaunimu arba stengtis deleguoti savivaldybės darbuotojus į kitų institucijų rengiamus mokymus.
1.2.4. Atlikti biudžetinių įstaigų jaunimui teikiamų paslaugų kokybės apklausas	Matomose biudžetinių įstaigų vietose įrengti popierines Atsiliepimų (pasiūlymų) anketas (knygas), kuriose jaunimas galėtų vertinti gautų paslaugų įstaigoje kokybę, teikti pasiūlymus dėl paslaugų tobulinimo ir palikti kitus atsiliepimus. Biudžetinių įstaigų ir/ar savivaldybės tinklalapyje sukurti ir analogišką (-as) elektronines Atsiliepimų (pasiūlymų) anketas (knygas).
1.2.5. Atsižvelgiant į atliktą biudžetinių įstaigų jaunimui teikiamų paslaugų kokybės tyrimą ir Atsiliepimų anketose (knygose) pareikštas nuomones, patobulinti biudžetinių įstaigų jaunimui teikiamas paslaugas	Pagal atliktą biudžetinių įstaigų jaunimui teikiamų paslaugų kokybės tyrimą ir Atsiliepimų anketose (knygose) pateiktus atsiliepimus optimizuoti biudžetinių įstaigų jaunimui teikiamas paslaugas bei didinti jų kokybę.
1.3. Uždavinys - kurti saugią aplinką jauniems žmonėms;	
1.3.1. Sutvarkyti perėjas prie rajono mokyklų ir jaunimo lankomų objektų, pagal poreikį įrengiant apšvietimą, pėsčiųjų saleles, greitį mažinančius kalnelius	Aptarti klausimą išplėstiniame Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdyje, dalyvaujant moksleivių savivaldos, jaunimo organizacijų, formaliojo švietimo įstaigų, su jaunimu dirbančių neformaliojo švietimo, kultūros ir kitų įstaigų atstovams. Atsižvelgiant į gautus pasiūlymus, parengti ir įgyvendinti projektus.
1.3.2. Užtikrinti apsaugą kultūros įstaigose ir kitose jaunimo susibūrimo vietose	Užtikrinti policijos patruliavimą netoli jaunimo susibūrimo vietų. Bendradarbiauti su policijos rėmėjais, Lietuvos Šaulių sąjungos teritoriniais padaliniais, kitomis organizacijomis dėl apsaugos kultūros ir laisvalaikio renginių metu.
1.3.3. Pertvarkyti „geltonųjų autobusų“ maršrutai ir tvarkaraščiai atsižvelgiant į įstaigų, dirbančių su jaunimu, darbo laiką ir renginių jaunimui laiką	Inicijuoti mokyklinių „geltonųjų autobusų“ maršrutų ir laiko peržiūrėjimą, siekiant suderinti juos su jaunimo neformalaus ugdymo tvarkaraščiais.
1.4. Uždavinys - gerinti jaunimo ir su jaunimu dirbančių nevyriausybinę organizacijų veiklos sąlygas, stiprinti jų potencialą ir veiklos kokybę	
1.4.1. Leisti jaunimo organizacijoms naudotis nenaudojamais pastatais/patalpomis, apmokant jų komunalinius mokesčius	Sudaryti sąrašą patalpų, kuriomis jaunimo organizacijos potencialiai gali naudotis panaudos teise. Paruošti ir patvirtinti jaunimo organizacijų naudojimosi šiomis patalpomis pagal panaudą tvarką.
1.4.2. Kompensuoti jaunimo organizacijų įregistravimo, registracijos duomenų keitimo mokesčius.	Paruošti ir patvirtinti jaunimo organizacijų įregistravimo, registracijos duomenų keitimo mokesčių kompensavimo tvarkos aprašą, organizuoti jo įgyvendinimą.

1.4.3. Skatinti jaunimo grupių atsiradimą ir plėtrą vietos bendruomenėse	Išsiaiškinti kaimo jaunimo, neformalių jaunimo grupių bei jaunimo organizacijų poreikius. Inicijuoti, skatinti, padėti ir finansuoti kaimo vietovių jaunimo, neformalių jaunimo grupių ir jaunimo organizacijų projektus, skirtus šiems poreikiams patenkinti.
1.4.4. Didinti finansavimą Savivaldybės teritorijoje registruotų jaunimo organizacijų ir regioninės jaunimo organizacijų tarybos veiklos stiprinimo ir plėtros programoms	Įsteigti atskirą programų finansavimo konkursą, kuriuo būtų remiamos jaunimo organizacijų nuolatinės ir tęstinės veiklos, užtikrinančios organizacijos administravimą, naujų narių pritraukimo, veiklos plėtrą ir kokybę, organizacijos ir jos veiklos pristatymą visuomenei. Palaipsniui didinti šiam konkursui skiriamas lėšas.
1.4.5. Stiprinti jaunimo organizacijų tarptautinį bendradarbiavimą, Savivaldybės lėšomis kofinansuoti projektus, finansuojamus ES ar kitomis tarptautinėmis lėšomis	Informuoti jaunimo organizacijas apie galimybę savivaldybei prisidėti prie jų projektų finansavimo, kuomet jie finansuojami ES ar kitomis nacionalinėmis ar tarptautinėmis lėšomis. Savivaldybės taryboje svarstyti kiekvieną jaunimo organizacijų prašymą prisidėti lėšomis prie minėtų projektų finansavimo ir nustačius, kad kofinansuoti tikslinga, prisidėti prie šių projektų finansavimo
1.4.6. Organizuoti mokymus kaimo bendruomenių jaunimo grupėms apie jaunimo veiklą ir darbą su jaunimu;	Išsiaiškinti konkrečių mokymų poreikį. Suorganizuoti mokymus. 50 proc. mokymų organizuoti kaimo bendruomenių jaunimo grupėms, t.y. kasmet po 2.
1.5. Uždavinys – plėtoti darbą su socialiai atskirtu, pažeidžiamu, problemas patiriančiu jaunimu	
1.5.1. Surengti atviro darbo su jaunimui klausimus nagrinėjančią ir atviras erdves, centrus pristatančią konferenciją savivaldybės politikams, administracijos darbuotojams, specialistams dirbantiems su jaunimu.	Inicijuoti konferenciją apie atvirą darbą su jaunimu bei atvirus jaunimo centrus. Į konferencijos rengimą įtraukti jaunimo organizacijas. Kviesti pranešėjus iš kitose savivaldybėse veikiančių jaunimo centrų, Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Išsiaiškinti konkrečių mokymų poreikį. Suorganizuoti mokymus. Inicijuoti mokymus savivaldybės institucijų darbuotojams, dirbantiems su jaunimu arba stengtis deleguoti savivaldybės darbuotojus į kitų institucijų rengiamus mokymus. Savivaldybei rengiant kvalifikacijos kėlimo mokymus pačiai atsižvelgti į Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos patirtį ir įgyvendintas iniciatyvas, rengiant jaunimo darbuotojus.
1.5.2. Apmokyti atviro darbo su jaunimu metodų kultūros, švietimo, vaiko teisių apsaugos, kitus specialistus, dirbančius su jaunimu.	Išsiaiškinti atviro darbo su jaunimu mokymų poreikį. Suorganizuoti mokymus. Inicijuoti mokymus savivaldybės institucijų darbuotojams, dirbantiems su jaunimu arba stengtis deleguoti savivaldybės darbuotojus į kitų institucijų rengiamus mokymus.

1.5.3. Plėsti atviras erdves jaunimui Savivaldybės biudžetinėse įstaigose, užtikrinant darnų erdvinį jų tinklą rajono centre ir miesteliuose.	Inicijuoti atvirų erdvių jaunimui seniūnijose kūrimą. Atlikti jaunimo poreikių ir jiems patrauklių erdvių analizę. Nustatyti kuriose vietose tikslinga sudaryti sąlygas atviram darbui su jaunimu ir kur jaunimui būtų patrauklu lankytis.
1.5.4. Aprūpinti atvirus jaunimo centrus ir erdves įranga, užtikrinančia jaunimo laisvalaikio užimtumo ir neformaliojo ugdymo formų ir veiklų įvairovę.	Aprūpinti atvirus jaunimo centrus erdves būtina įranga jaunimo laisvalaikio organizavimui ir kūrybiškumui skatinti.
1.5.5. Parengti ir įgyvendinti kompleksinę Pagalbos šeimai programą, siekiant užtikrinti vaikų ir jaunimo saugumą šeimoje, stiprinti tėvų atsakomybę už vaiko teisių ir teisėtų interesų įgyvendinimą.	Išanalizuoti šiuo metu vykdomas pagalbos priemonės šeimai, surengti diskusijas su tiksline grupe, gauti jų pasiūlymus ir poreikius. Pagal tai parengti siūlymų paketą savivaldybės administracijai.
2 Tikslas – sudaryti sąlygas jaunimui įsitvirtinti ir ekonomiškai stabiliai gyventi Pasvalio rajone sprendžiant įsidarbinimo problemas ir skatinant verslumą.	
2.1. Uždavinys – Įgyvendinti rajono socialinės ir ekonominės raidos poreikius atitinkantį jaunimo profesinį orientavimą	
2.1.1. prognozuoti savivaldybės lygmenyje ilgos trukmės planavimo dokumentuose žmoniškųjų išteklių poreikį ir kvalifikaciją (darbo vietų žemėlapis).	Parengti darbo vietų žemėlapi, atsižvelgiant į ilgalaikes regiono socialines ir ekonomines strategijas (atsižvelgiant į regiono socialines ekonomines raidos, verslo plėtros prognozes prognozuoti specialistų viešajame ir privačiajame sektoriuje poreikį.
2.1.2. Užtikrinti ankstyvą jaunimo susipažinimą su darbo rinka ir profesinį informavimą, įvertinant darbo rinkos poreikius.	Sudaryti metinį konsultacinių renginių planą rajone ir pavišinti jį mokyklose. Į renginius kviešti teritorinės darbo biržos, Švietimo mainų paramos fondo (Euroguidance projektas), kitų savivaldybių sėkmingai veikiančių profesinio informavimo centrų atstovus.
2.2. Uždavinys – pagerinti jaunimo įsidarbinimą, skatinant profesinio ir aukštojo mokslo įstaigų, privataus verslo bei savivaldybės bendradarbiavimą.	
2.2.1. Kasmėt organizuoti susitikimus – diskusijas vietos bendruomenėse, mokyklose profesinio ir aukštojo mokslo klausimais	Kviešti į vietos bendruomenes, mokyklas universitetų, aukštųjų ir profesinių mokyklų atstovus ir pristatyti tolesnio mokslo ir studijų galimybes mokiniams.
2.2.2. Rengti savivaldybės, aukštųjų mokyklų ir verslo įmonių reguliarius susitikimus, pasitarimus darbo rinkos situacijai aptarti.	Kasmėt organizuoti savivaldybės, verslo ir mokslo institucijų atstovų susitikimus, kurių metu būtų ieškoma galimybių baigusiam mokslus jaunimui sėkmingai įsidarbinti Pasvalio rajone. Rekomenduotina skatinti verslo įmones, kad jaunuoliai, besimokantys paklausių specialybių ar profesijų, būtų kuo anksčiau susieti su konkrečia darbo vieta rajone.
2.2.3. Inicijuoti glaudų mokyklų ir verslo įmonių bendradarbiavimą organizuojant kokybišką moksleivių/studentų praktiką.	Kasmėt organizuoti savivaldybės, verslo ir mokslo institucijų atstovų susitikimus, kurių metu būtų aptariama kaip kurti galimybes sėkmingoms jaunimo praktikoms Pasvalio rajone. Rekomenduotina skleisti informaciją apie geruosius pavyzdžius rajone ir kitose savivaldybėse, pasirašyti atitinkamas sutartis.

<p>2.2.4. Kasmet rengti profesinių ir aukštųjų mokyklų bei verslo įmonių bendradarbiaujančių organizuojant studentų praktiką susitikimus, kurie būtų skirti praktikų gerinimui aptarti.</p>	<p>Kasmet organizuoti savivaldybės, verslo ir mokslo institucijų atstovų susitikimus, kurių metu būtų aptariama kaip kurti galimybes tobulinti studentų atliekamą praktiką Pasvalio rajone siekiant, kad verslo įmonės būtų suinteresuotos priimti praktikantus, o praktikantai suinteresuoti kokybiškai atlikti praktiką.</p>
<p>2.3. Uždavinys – spręsti socialinę atskirtį patiriančių, nekvalifikuotų, išsilavinimo, specialybės, profesijos neturinčių, probleminių jaunų žmonių motyvacijos dirbti problemas.</p>	
<p>2.3.1. Vykdyti jaunų bedarbių ir asmenų, įspėtų apie atleidimą, profesinį mokymą, derinant su darbo vieta.</p>	<p>Išsiaiškinti jaunų bedarbių ir asmenų, įspėtų apie atleidimą profesinio mokymo ir perkvalifikavimo poreikius. Suorganizuoti numatytus renginius.</p>
<p>2.3.2. Atlikti jaunimo apklausas ir, remiantis jų rezultatais, peržiūrėti viešųjų darbų sąrašus, prireikus – juos papildyti, atsižvelgiant į jaunimo galimybes, jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų poreikius.</p>	<p>Suorganizuoti jaunimo apklausas, kuriomis būtų siekiama įvertinti, kiek šiuo metu esantys viešųjų darbų sąrašai atitinka jaunimo galimybes ir motyvaciją dirbti tokius darbus. Įvertinus apklausos rezultatus peržiūrėti veikiančius viešųjų darbų sąrašus ir pagal poreikį papildyti juos darbais, jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų poreikius.</p>
<p>2.3.3. Sukurti motyvuojančias viešųjų darbų kvotas jauniems žmonėms.</p>	<p>Atsižvelgiant į apklausų rezultatus, tvirtinant viešųjų darbų sąrašus nustatyti jaunimui kvotas atsižvelgiant į jaunimo galimybes ir lūkesčius.</p>
<p>2.3.4. Kurti ir plėtoti tarpsektorinio bendradarbiavimo mechanizmus bei įgyvendinti bendrus projektus sprendžiant iš švietimo sistemos iškritusio, soc.atskirtį patiriančio jaunimo (re)integracijos į darbo rinką problemas.</p>	<p>Organizuoti projektų konkursus, kurių prioritetas socialiai pažeidžiamų, problemas patiriančių ir nusikalsti linkusių jaunų žmonių veiklumas bei užimtumas. Siekti, kad paremti jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų projektai, kuriuose į organizuotą veiklą įtraukiami socialiai pažeidžiami, nusikalsti linkę bei problemas patiriantys jauni žmonės sudarytų ne mažiau 20 proc. visų paremtų jaunimo projektų.</p>
<p>2.4. Uždavinys - Parengti ir įgyvendinti jaunimo verslumo skatinimo priemones bei sudaryti palankias sąlygas jaunimo verslo pradžiai.</p>	
<p>2.4.1. Surengti amatų dienas Pasvalyje</p>	<p>Suorganizuoti renginį</p>
<p>2.4.2. kasmet organizuoti jaunimo verslumo projektų konkursą</p>	<p>Susipažinti ir išanalizuoti kitų savivaldybių patirtį rengiant jaunimo verslumo konkursus. Parengti konkurso koncepciją ir inicijuoti savivaldybės sprendimą rengti konkursą kasmet.</p>
<p>2.4.3. Įsteigti Pasvalio rajono gimnazijose mokinių mokomąsias bendroves.</p>	<p>Išanalizuoti ir perimti kitų savivaldybių mokymo įstaigų gerąją patirtį, kuriant ir vystant mokinių mokomąsias bendroves. Išanalizuoti, kuriose savivaldybės mokymo įstaigose būtų didžiausias mokinių mokomųjų bendrovių poreikis. Įkurti ir plėtoti mokinių mokomąsias bendroves.</p>
<p>2.4.4. Taikyti minimalius mokesčių tarifus jaunimui, pradedančiam savo verslą, ir pradedantiems jauniems ūkininkams arba atleisti nuo mokesčio pirmuosius metus</p>	<p>Parengti ir priimti savivaldybės tarybos sprendimą, dėl minimalių mokesčių tarifo jaunimui, pradedančiam savo verslą ir pradedantiems jauniems ūkininkams taikymo,</p>

	arba atleidimo nuo mokesčio pirmuosius metus.
2.4.5. Sukurti verslininkų – mentorių tinklą, padedantį ir konsultuojantį jaunimą, norintį kurti verslą .	Finansuoti verslininkų – mentorių tinklo sukūrimo ir veiklos projektus, iškeliant sąlygas dėl tinklo plėtros. Plėtojant tinklą į jo veiklą įtraukti tuos verslininkus, kurie nori neatlygintinai ugdyti jaunimo verslumą. Savivaldybės darbuotojams prisiimti atsakomybę kuruoti ir palaikyti tinklo veiklą.
3. Tikslas - skatinti sveiką jaunimo gyvenimą, kūrybiškumą, aktyvų pilietiškumą ir savanorišką veiklą.	
3.1. Uždavinys - skatinti sveiką jaunimo gyvenimą.	
3.1.1. Rengti švietėjiškas masines akcijas, renginius, informuojančius jaunimą apie sveiką gyvenimą.	Pasitelkiant socialinius darbuotojus, policijos pareigūnus, vietos sporto klubus bei sportininkus ir kitas suinteresuotas institucijas bei asmenis, organizuoti įvairius sporto ir/ar sveikatingumo renginius jaunimui.
3.1.2. Įgyvendinti projektus, skirtus įvairių priklausomybės formų, psichologinių krizių ir smurto prevencijai.	Peržiūrėti veikiančius finansavimo konkursų nuostatus. Prireikus juos papildyti užtikrinant, kad projektų konkursuose galėtų būti teikiami projektai, kuriais siekiama vykdyti psichologinių krizių ir įvairių priklausomybės formų (atsižvelgiant į naujas priklausomybių formas, pvz.: azartiniai žaidimai, priklausomybė nuo kompiuterinių žaidimų, interneto ir pan.) prevencijai.
3.1.3. Plėsti švietimo įstaigose veikiančių sporto kompleksų atvirumo bendruomenėje gyvenančiam jaunimui ne pamokų metu.	Inicijuoti ugdymo įstaigų sporto bazės panaudojimą ne pamokų metu, savaitgaliais ir mokinių atostogų metu jaunimo laisvalaikio poreikiams, pritraukiant jaunimo darbuotojus. Atlikti jaunimo poreikių bei juos atitinkančių ugdymo įstaigų sporto bazių analizę. Nustatyti, kurias iš jų tikslinga pritaikyti ir leisti naudotis jaunimui ne pamokų metu, savaitgaliais ir mokinių atostogų metu.
3.1.4. Parengti ir įgyvendinti socialinių įgūdžių stiprinimo programas jaunimui, prioritetą teikiant priklausomybės problemų turintiems, asocialiose šeimose gyvenantiems, jauniems žmonėms ir vaikų globos namų auklėtiniams.	Išanalizuoti esamą paramą šioms tikslinėms grupėms, surengti diskusijas su jų atstovais, gauti jų pasiūlymus ir poreikius. Pagal tai peržiūrėti veikiančias programas bei priemones ir prireikus – jas patobulinti.
3.2. Uždavinys – įtraukti jaunimą į rajono kultūrinio gyvenimo planavimą, įgyvendinimą, skatinti jaunimo meninę saviraišką ir sudaryti sąlygas jaunimo kūrybai.	
3.2.1. Didinti laisvalaikio ir kultūros renginių, skirtų jaunimui, skaičių .	Organizuoti renginius jaunimui, populiarinančius meną, bei skatinančius kultūrinį jaunimo švietimą, organizuojančius jaunimo laisvalaikį.
3.2.2. Peržiūrėti ir atnaujinti savivaldybės Kultūros programą, atnaujinant ir įtraukiant priemones, pristatančias jaunimui tradicinę kultūrą, meną ir amatus.	Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdyje, dalyvaujant suinteresuotoms organizacijoms, peržiūrėti savivaldybės Kultūros programą, pagal poreikį teikti pasiūlymus dėl jos papildymo priemonėmis, pristatančiomis

	jaunimui tradicinę kultūrą, meną ir amatus.
3.2.3. Vystyti ir remti meninę raišką, sudarant galimybes jaunimui ir neformalioms grupėms (iniciatyvoms) naudotis biudžetinių įstaigų ir nenaudojamų pastatų erdvėmis.	Sudaryti sąrašą savivaldybės biudžetinių įstaigų ir nenaudojamų, bet techniškai tvarkingų pastatų erdvių, kuriomis potencialiai gali naudotis jaunimas ir neformalios jaunimo grupės. Parengti ir patvirtinti šių pastatų erdvių naudojimo jaunimo ir neformalių jaunimo grupių meninei saviraiškai bei kūrybai tvarką.
3.2.4. Remti jaunimo meninę saviraišką ir kultūrinius projektus	Organizuoti projektų konkursus, kurių prioritetas meninės ir kultūrinės saviraiškos skatinimas ir plėtra. Siekti, kad paremti jaunimo meno ir kultūrinės saviraiškos projektai kasmet sudarytų ne mažiau 30 proc. visų remiamų jaunimo projektų.
3.2.5. Organizuoti viešus menų festivalius, pristatančius jaunimo subkultūras (roko, hip-hopo muzikos dienos ir kita)	Sutelkti jaunimo subkultūras ir suorganizuoti festivalį.
3.2.6. Sudaryti sąlygas rajono jaunimui dalyvauti masiniuose kultūriniuose renginiuose, turinčiuose ugdomąjį, kūrybiškumo skatinimo pobūdį (nuo Kaziuko mugės ir gyvosios archeologijos dienų iki gatvės muzikos festivalio).	Išsiaiškinti jaunimo lūkesčius dėl dalyvavimo masiniuose kultūriniuose renginiuose, turinčiuose ugdomąjį, kūrybiškumo skatinimo pobūdį. Suorganizuoti transportą arba padengti kelionės ir dalyvavimo išlaidas šiuose renginiuose.
3.3. Uždavinys - skatinti jaunimo iniciatyvas, dalyvavimą visuomeninėje ir savanoriškoje veikloje.	
3.3.1. Organizuoti Tarptautinės jaunimo dienos ir tarptautinės savanorio dienos minėjimą rajone.	Organizuoti tarptautinės jaunimo dienos paminėjimą, atkreipiant visuomenės ir valdžios dėmesį į jaunimą kaip tikslinę grupę bei jo problemas. Inicijuoti savanorių pagerbimo renginį, jo metu apdovanoti ar kitaip pagerbti savivaldybėje veikiančius savanorius ir savanoriškas organizacijas. Taip skatinti savanorystės plėtrą ir geresnį žinomumą.
3.3.2. Remti jaunimo iniciatyvas, skatinančias dalyvavimą savanoriškoje visuomeninėje veikloje.	Kasmet paremti ne mažiau kaip 3 iniciatyvas, skatinančias jaunimą dalyvauti visuomeninėje ir savanoriškoje veikloje.
3.3.3. Kasmet organizuoti jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų mugę .	Sutelkti jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas ir suorganizuoti mugę, siekiant didinti šių organizacijų žinomumą/populiarumą.
3.3.4. Skatinti Pasvalio rajono jaunimo organizacijų bendrus projektus su kitų Lietuvos savivaldybių jaunimu.	Kasmet finansuoti bent 1 Pasvalio rajono jaunimo projektą su kitų Lietuvos savivaldybių jaunimu, kurio pagalba būtų kuriamas bendradarbiavimas, keičiamasi informacija ir gerąja patirtimi, rengiami bei įgyvendinami bendri projektai.
3.3.5. Organizuoti jaunimui mokymus, diskusijas, susitikimus su profesinių aukštųjų pasiekusiais buvusiais moksleiviais, verslininkais, įžymiais žmonėmis verslumo, lyderystės, profesinio orientavimosi, gerosios patirties perdavimo	Aptarti tokių renginių poreikį ir temas savivaldybės jaunimo reikalų taryboje. Sudarius temų sąrašą kviešti į rajoną verslininkus, įžymiais žmonėmis kilusius iš Pasvalio rajono pasidalinti savo patirtimi, idėjomis įvairiomis jaunimui aktualiomis temomis.

jaunimui aktualiomis temomis.	
4 tikslas – užtikrinti kokybišką žiniomis grįstos jaunimo politikos plėtrą.	
4.1. Uždavinys – skatinti kokybišką jaunimo dalyvavimą sprendžiant jam aktualius klausimus.	
4.1.1. Plėtoti darbą su moksleivių savivalda įtraukiant į sprendimų priėmimą 6-8 klasių moksleivius.	Pasiekti susitarimą su mokinių savivaldomis, dėl siūlomų kvotų taikymo. Prižiūrėti, kad sutartų kvotų principo būtų laikomasi.
4.1.2. Rengti mokymus pradedantiems ir pažengusiems moksleivių savivaldų lyderiams.	Burti mokinių lyderius ir organizuoti jiems įvairius mokymus ir užsiėmimus, į pagalbą pasitelkiant parengtas savivaldos stiprinimo metodikas ir geruosius pavyzdžius.
4.1.3. Įtraukti jaunimo atstovus į tarpžinybinių darbo grupių, komisijų veiklą.	Inicijuoti jaunimo dalyvavimą jaunimui aktualių tarpinstitucinių darbo grupių, komisijų veikloje. Informuoti jaunimą ir tarpinstitucines darbo grupes apie jaunimo dalyvavimo jose naudą.
4.1.4. Užtikrinti jaunimo informavimą ir grįžtamąjį ryšį apie savivaldybėje svarstomus jam aktualius klausimus.	Inicijuoti apsikeitimo aktualia informacija tarp priemonėje nurodytų suinteresuotų organizacijų ir institucijų procesą. Prižiūrėti, kad apsikeitimo procesas vyktų sklandžiai.
4.2. Uždavinys – stiprinti savivaldybės jaunimo politiką įgyvendinančių institucijų veiklos kokybę.	
4.2.1. Surengti mokymus savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nariams įgalinant juos kokybiškam darbui savivaldybės jaunimo reikalų taryboje.	Išsiaiškinti jaunimo reikalų tarybos narių mokymų poreikį. Suorganizuoti mokymų ciklą.
4.2.2. Parengti ir patvirtinti savivaldybės jaunimo reikalų tarybos kadencijos ir metinius veiklos planus;	Remiantis jaunimo organizacijų atstovų bei savivaldybės tarybos ir administracijos pasiūlymais, parengti ir patvirtinti savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veiklos planus kadencijai ir einamiesiems metams. Planus paskelbti savivaldybės interneto puslapyje.
4.2.3. Organizuoti teminius posėdžius Savivaldybės jaunimo reikalų taryboje įtraukiant susijusių įstaigų ir organizacijų atstovus, specialistus, dirbančius su jaunimu.	Išsiaiškinti jaunimui aktualių sričių poreikį. Surengti jaunimo reikalų tarybos posėdžius, įtraukiant suinteresuotas grupes.
4.2.4. Viešinti savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veiklą.	Savivaldybės tinklapyje, jaunimo reikalams skirtoje skiltyje, be informacijos apie jaunimo situaciją rajone talpinti ir jaunimo reikalų tarybos metų veiklos planą ir ataskaitą, taip pat aktualius jaunimo reikalų tarybos sprendimus, posėdžių protokolus.
4.3. Uždavinys – tobulinti jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugų prieinamumą ir kokybę.	
4.3.1. Surengti rajono politikų, specialistų ir jaunimo atstovų diskusiją dėl jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugų.	Įgyvendinant šią priemonę būtina įvertinti kaip šiuo metu skirtingos institucijos informuoja jaunimą. Iki diskusijos ir diskusijos metu svarbu surinkti informaciją, kokios institucijos, kokiais tikslais informuoja jaunimą. Taip pat, kokius informavimo kanalus pasirenka, koks yra kiekvieno kanalo efektyvumas, kiek asmenų

	šiais kanalais gauna informaciją. Informacijai surinkti rekomenduojama parengti klausimyną. Surinkta ir išanalizuota informacija bus duomenų šaltinis, rengiant Savivaldybės tarybai rekomendaciją dėl tinkamiausių jaunimo, jaunimo organizacijų informavimo kanalų.
4.3.2. Atlikti savivaldybės institucijų bei įstaigų ir kitų su jaunimu dirbančių organizacijų vykdomo informavimo analizę.	Atlikti analizę apie tai, kaip savivaldybės institucijos, įstaigos, kitos su jaunimu dirbančios biudžetinės organizacijos informuoja jaunimą apie savo veiklą.
4.3.3. Sukurti Pasvalio rajono jaunimo informavimo ir konsultavimo sistemą.	Parengti ir pateikti Pasvalio rajono savivaldybės tarybai Pasvalio rajono jaunimo informavimo ir konsultavimo sistemos projektą.
4.3.4. Organizuoti gretimų rajonų jaunimo organizacijų konferencijas, skirtas pasidalinti skirtingose savivaldybėse esančių jaunimo organizacijų gerąja patirtimi bei skatinančia jaunimo organizacijų bendradarbiavimą regioniniu lygmeniu.	Suorganizuoti konferenciją. Pakviesti į konferenciją atstovus iš gretimų rajonų.
4.4. Uždavinys – užtikrinti jaunimo padėties, savivaldybės jaunimo politikos kokybės vertinimą, aktualių jaunimui programų ir priemonių stebėseną.	
4.4.1. Organizuoti jaunimo problematikos tyrimą Savivaldybėje.	Inicijuoti, atlikti ir pristatyti suinteresuotoms grupėms bei vietos bendruomenei tyrimą. Tyrimą vykdyti pagal Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos patvirtintą tyrimo metodiką.
4.4.2. Organizuoti jaunimo politikos kokybės vertinimą Savivaldybėje.	Inicijuoti, atlikti ir pristatyti suinteresuotoms grupėms bei vietos bendruomenei vertinimą. Vertinimą vykdyti pagal Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos patvirtintą vertinimo metodiką.
4.4.3. Įtraukti jaunimo atstovus į aktualių ilgos ir vidutinės trukmės planavimo dokumentų planavimą, įgyvendinimą ir stebėseną, naujų planavimo dokumentų rengimą.	Inicijuoti jaunimo dalyvavimą savivaldybės aktualių ilgos ir vidutinės trukmės planavimo dokumentų planavimo, įgyvendinimo ir stebėsenos, naujų planavimo dokumentų rengimo procesuose. Informuoti jaunimą ir savivaldybės atstovus apie jaunimo dalyvavimo šiuose procesuose naudą.
4.4.4. Parengti jaunimo problemų sprendimo Pasvalio rajono savivaldybėje 2013–2015 metų priemonių plano ataskaitą ir 2016–2018 metų priemonių plano projektą.	Parengti ir pristatyti suinteresuotoms grupėms bei vietos bendruomenėms ataskaitą. Parengti ir pristatyti suinteresuotoms grupėms bei vietos bendruomenėms priemonių plano projektą. Pateikti priemonių plano projektą Savivaldybės tarybai tvirtinti.